

Ad Olsthoorn

Zijn de wensen van het Bosbeleidsplan haalbaar?

Met het verschijnen van het Bosbeleidsplan, vorig jaar, is er een grote verschuiving opgetreden in de Nederlandse bosbouw. Het initiatief wordt meer bij de bosbedrijven gelegd, omdat de subsidies op maatregelen vrijwel geheel vervallen. In het Bosbeleidsplan wordt de verwachting uitgesproken dat er nu meer kans is op het vervullen van meerdere functies door aan te sluiten bij natuurlijke processen en het bevorderen van gemengd ongelijkjarig bos. Daarmee komt het accent automatisch op het bos zelf te liggen. Wordt het bos nu pas echt multi-functioneel?

Maatregelen in het bos zijn in de nieuwe situatie alleen effectief als ze daadwerkelijk goed zijn voor de ontwikkeling van het bos. De eindhak in het kaalkapsysteem is ineens zeer onaantrekkelijk geworden omdat er geen subsidies meer zijn op de aanplant van een nieuwe generatie. Het verwijderen van een boom kan wenselijk zijn door de opbrengst van de boom zelf of als de ontwikkelingsmogelijkheden van het bos daardoor verbeterd worden. Dit principe gold altijd al voor dunningen, maar geldt nu algemeen. Doordat de eindhak vervalt kan het bos zich ook verder ontwikkelen, en er zal meer ruimte komen voor verjonging van diverse boomsoorten. Het beheer zal dan goed moeten aansluiten bij natuurlijke processen om werkelijk het gewenste "extensieve beheer" te bereiken, d.w.z. minimaliseren van de kosten. Juist nu een groot deel van het Nederlandse bos zich door de leeftijdsopbouw al in een omvormingsstadium bevindt, is er echter een groot aantal vragen die te maken hebben met de bedrijfsvoering, en met name de bosbehandeling.

De onderzoeksinstituten en onderwijsinstellingen, de voorlichting en de adviesbureaus hebben uiteraard al ingespeeld op de ontwikkelingen. Er is in Nederland echter nog slechts op een klein aantal lokaties ervaring met dit soort bosbeheer. Pro Silva Nederland, als ondervereniging van de Bosbouwvereniging, doet er alles aan om ervaringen van bosbeheerders verder te verspreiden, zodat iedereen na de excursies overwegingen mee naar huis kan nemen voor zijn of haar eigen gebied. Ervaringen van beheerders uit andere gebieden zijn elders echter niet altijd direct bruikbaar.

In het Bosbeleidsplan is daarom ook aangekondigd dat er op dit gebied het een en ander aan onderzoek dient te gebeuren om de eigenaren en beheerders te steunen bij de nieuwe benadering. Binnenkort worden prioriteiten bekend gemaakt, met onderwerpen waarop het onderzoek geïntensiveerd dient te worden. Naast een aantal bedrijfs-economische vragen, zijn er vooral vragen op het gebied van de stuurbaarheid van de bosontwikkeling, om de gewenste doelstelling te kunnen halen. Welke afwegingen zijn nodig om tot vanuit de doelstelling te komen tot nuttige ingrepen in een bepaalde situatie; hoeveel informatie over het bos heeft een beheerder daarbij nodig? Over het algemeen wordt nogal gemakkelijk verondersteld dat de natuurlijke processen precies aansluiten bij de wensen van de eigenaar. Winnen de gewenste boomsoorten? Krijgen we een prachtige natuurontwikkeling, of ontstaat er een saai bos van sterke concurrenten? Het zou niet zo mooi zijn als de verwachtingen te hoog gespannen blijken te zijn. Met de nieuw te verzamelen kennis kunnen ook de economische modellen betrouwbaarder worden; deze zijn nu nog voor een groot deel op vage aannamen over de bosontwikkeling gebaseerd. Bovendien is de overdraagbaarheid van de kennis belangrijk, zodat iedereen er van mee kan profiteren.

De komende jaren zullen leren of de wensen van het Bosbeleidsplan haalbaar zijn. Het is een uitdaging voor ieder die met het bos te maken heeft om er creatief mee om te gaan.